

ירושלים: 6:51 מוקדם: 6:41
 בני ברק: 7:07 מוקדם: 6:57
 מודיעין עילית: 7:00 מוקדם: 6:50
 חיפה: 7:01 מוקדם: 6:51
 טבריה: 6:57 מוקדם: 6:47

תוספת שבת

מדברי רבותינו זצוק"ל ושיבדלחט"א במעלת תפילת מנחה בערש"ק וקדושת השבת

פנינים ורמזים נפלאים במעלת תוספת שבת על זמן קבלת שבת

הרי יערכנו - מזה ראייה שהוא מעריך ומחשיב עד מאד את יום השבת קודש, לזה תחזור גם השבת לקיים בו יערכנו - כלומר, שהשבת תעריך אותו להשפיע עליו שפע רוב פרנסה וכל משאלותיו כשר וגדול, שהרי מבית המלוכה מפרנסים את השר יותר מחייל פשוט...

להיות זריז לתקן צרכי שבת מפני כבוד המלכה

כתב ב'ספר חסידים' (אות קמ"ט): 'מאוד מאוד יש לו לאדם להיות זריז לתקן צרכי שבת, ומהיר זריז כאדם אשר שמע כי המלכה באה ונתאכסנה בביתו, או הכלה וכל בני חבורתה באים אל ביתו, מה הוא עושה? שמח שמחה גדולה ואומר 'מה עושין לי כבוד גדול אשר באו בצל קורת!' אומר לעבדיו: 'תקנו הבית ופנו אותו וכבדו אותו ותקנו המיטות מפני כבוד הבאה! ואני אלך לקנות להם בשר ודגים מה שאוכל להשיג לכבודם', והוא עצמו טורח בתיקון מאכל אפילו היו לו אלף עבדים. ומי לנו גדול משבת, שהיא כלה ומלכה והיא קרואה 'ענוגה', על אחת כמה וכמה שיש לו לטרוח להיות בעה"ב עצמו מתקן, אפי' היו לו מאה עבדים, כרבא שמלח שיבוטא'.

ה'שפתי חיים': "ככל שנכין לשבת כך נקבל מהשבת"

עוד נעתיק דברי ה'שפתי חיים', וז"ל: "כאמור, בשבת זוכים לקבל את תוספת הרוחניות כפי 'קבלת השבת' שקדמה לה מצידנו. זוהי אזהרת הקב"ה: "זכור את יום השבת לקדשו"! זכרו את השבת בכל ימות השבוע, כי כפי הנפש שתכינו כך תקבלו את הנשמה היתירה, הרי שקדושת שבת תלויה בכס. והחיוב שלנו הוא: 'לעשות' את השבת, להכין את עצמנו לשבת, ככל שמתעלים יותר כך מכניסים יותר תוכן של קדושה לתוך השבת ההכנה לשבת אינה באה מתוך בטלה, התרוצצות, טירדה וריצה לתוך השבת, אלא מתוך: "יושב בכבוד ראש מיחל להקבלת פני השבת..." יש להרגיש את כבוד השבת, את האהבה, הציפיה לקראתה, ואת האחריות שלנו."

ביאור הגר"ז סורוצקין זצ"ל על "טועמיה חיים זכו"

והנה בתפילת מוסף של שבת, אומרים הנוסח: "טועמיה חיים זכו", טעימת שבת זו - באר הגר"ז סורוצקין זצ"ל - מוסבת על תוספת שבת, "כי אם מגישים לפני אורח איזה תבשיל, אפשר לדעת אם התבשיל מצא חן בעיניו והוא מוצא בו טעם טוב. דהיינו אם אנו רואים שהאורח אכל את כל אשר הגישו לפניו והוא שואל "אפשר יש עוד מעט?" אז אות וראיה הוא שהמאכל ערב לחיכו, אך להפך אם אנו רואים שהאורח אכל מעט והשאר הניח בקערה, אז אות הוא שהמאכל לא ערב לחיכו ואין לו בו טעם וריח.

וכשנתן הקב"ה לישראל מתנה טובה ושבת שמה ואנו רוצים לדעת איך מצאה המתנה הזאת חן בעיני יהודי זה או אחר, אז אם רואים אנו שהוא 'איננו אוכל את כל מה ששמו לפניו', ומשייר מעט בתחילת השבת ובסופו, מאחר לבוא אל השבת וממהר לצאת ממנה - אות היא שהמתנה לא מצאה חן בעיניו ואיננה ערבה לחיכו, אבל אם אנו רואים שהוא מקדים לקבל את השבת ומאחר לצאת ממנה - ושואל מנותן השבת 'הב עוד' - אז נראה כי המתנה מצאה חן בעיניו וכי הוא מוצא בה טעם טוב. וזהו הפרוש של "טועמיה חיים זכו" - שעל ידי זה יזכה לחיים בעולם הנצחי, לעולם שכולו שבת, מכיוון שהשבת היתה יקרה כל כך בעיניו ושכרו: "שבת" - יום שכולו שבת.

'ביום השבת ביום השבת יערכנו' - מבעוד יום

כתב ב'שם אליעזר' להרה"ק מביקסאד זי"ע לבאר את 'כפל הדברים' שבלשון הפסוק (ויקרא כד, ח) 'ביום השבת ביום השבת יערכנו', שכוונת הכתוב לומר ביום - כשעדיין הוא עומד ביום השישי יענה ויאמר השבת - כבר הגיע זמן שבת, ומזדרז עד מאד לקבל השבת מבעוד יום, וגם 'ביום השבת' השני מדבר בענין זה - שביום השבת עצמה בבוא זמן 'צאת השבת' יענה ויאמר - השבת, עדיין השבת עמנו ואינו ממהר לצאת מן השבת,

סיפור נפלא על הרוח הקודש של החפץ חיים זיע"א

היום ומרן החפץ חיים זצוק"ל הגיע לוילנא לאסיפת רבנים, ובתום האסיפה בעת ששהה בקרון הרכבת בדרכו חזרה לראדין באו רבים מבני העיר לקבל את ברכתו. בין הנכנסים לתחנת הרכבת הבחין הגר"ז סורוצקין באבי הנהג הנ"ל שעון על מקלו וחבוש בפניו מתקרב אף הוא לעבר הרכבת. ר' זלמן דרש בשלומו, בתוך הדברים סיפר לו החולה שסבתו שנפטרה מכבר נראתה לו בלילה זה בחלום עומדת ואומרת לו - "לשווא אתה מחפש תרופה למכתך אצל רופאים, סע אל הח"ח ותתברך ממנו ותירפא ממחלתך", ועל כן החליט לעזוב את בית החולים בוילנא וליסוע לראדין לח"ח. והנה כששמע מר' זלמן שהח"ח נמצא עתה בקרון הרכבת התרגש עד מאוד וראה בכך סימן מן השמים לחיזוק הדברים. חיש מהר עלה לעבר הקרון לקבל את

"ויברך אלוקים את יום השביעי ויקדש אותו" (בראשית א'), שבת קודש היא מקור הברכה, וככל שמוסיפים על השבת מימי החול ומקדימים לקבל את השבת, כך ממהרים להיכנס לקבל ברכת ה' הבאה ממילא למקבלי השבת (עי' ח"ח על התורה בראשית ב').

בהקשר לכך סיפר מרן הגאון רבי זלמן סורוצקין זצ"ל בספרו "הדעה והדיבור" את המעשה דלהלן: באותה העיר בה שימש הגר"ז ברבנות היה בחור צעיר נהג מונית אשר במשך הזמן החל לפרוץ את הגדר ולהסיע אנשים לאחר זמן כניסת שבת, וכן ביום השבת בעוד היום גדול רח"ל. ר' זלמן שלח להזהירו מספר פעמים והנהג הבטיח להפסיק, אך לא קיים את מה שהבטיח. אביו של הנהג שהיה בעה"ב נכבד בעיר חלה ל"ע בשיתוק בפניו ושכב זמן רב בבתי חולים ללא מרפא. והיה

ברכת שבת...". (על כל זה חזר ג' פעמים בהדגשה ובהטעמה) כל הקרון שהיה מלא יהודים הקשיב לדבריו באימה ויראה ואין צריך לומר אבי הנהג הנ"ל שידע כנראה את נגעי לבבו. הגאון ר' הלל ור' זלמן הביטו איש בפני אחיו בתמהון וחשבו מי גילה את הדברים אל הסבא קדישא?

עד שהם עומדים בתימהון לבב, הח"ח מוסיף לאחר דומיה קלה: "שמא תאמר שאתה שומר את השבת וראוי לברכה, אבל ראה מה כתוב בשבת "זכור את יום השבת לקדשו, שבת לה' אלוך לא תעשה כל מלאכה אתה ובנך ובתך" הלא אין דוגמת אזהרה זו בשאר המצוות שהרי לא נאמר 'לא תאכל חזיר אתה ובנך ובתך', או 'לא תלבש שעטנז אתה ובנך ובתך', כי כל אחד מהם אחראי בעד עצמו, אבל בשבת האב אחראי גם בעד הבנים הנמצאים ברשותו אפילו הם גדולים, ואפילו אם אתה משמר את השבת, ובנך ... נוסע בשבת ובתך מסרקה את שערך בשבת, אי אפשר לך לקבל ברכה ממקור הברכות, משבת קודש, וגם ברכת ישראל מאיר לא תשיג ולא תועיל לך..." כאשר יצאו מפיו הקדוש של הסבא קדישא 'אתה משמר את השבת ובנך נוסע בשבת' ידעו רק 3 אנשים בקרון שאין זה רק משל ודוגמא אלא דברים שנתגלו לו ברוח הקודש, היינו ר' הלל ור' זלמן ואבי המחלל שלא היה יכול להתאפק יותר וצעק 'רבי, הנני מקבל עלי שלא תהיה עוד בביתי מה שהיה עד כה!' ובוזה החולה קיבל את ברכת הח"ח וחזר לביתו ושלח תכף את בנו לארץ ישראל...

כ"א אייר נקבע ליום ההצלה של משפ' נויבירט מהשואה - להלן סיפורים שארעו עמהם בנושא "השבת"

בלבד! ומומלץ לעיין בתחילת ספר שמירת שבת כהלכתה את סיפורי הניסים והנפלאות של משפ' נויבירט בשואה.

סיפור נוסף על הרב נויבירט זצוק"ל: יום אחד הוא לא הרגיש טוב והרופא נתן לו מרשם לתרופה נגד הכאבים שחש בהם, בנוסף ביקשו גם מירשם לרעל נגד עכברים שסבלו מהם, בליל שבת אביו רצה לקחת את התרופה שלו, וראה שטעמה מר מאד, והחליט שאין ליטול דבר מר בשבת, ולכן יתחיל לאכול את התרופה ביום ראשון, למחרת ששוב ביקר הרופא ראה שהרוקח טעה והחליף את התרופות, והביא לו את הרעל במקום תרופה, וכמה שמח שהתברר שבזכות שמירת שבת ניצל לחיים...

יצויין שבעת שהרב נויבירט היה רב בגרמניה הוא פנה לחפץ חיים ושאלו במה לחזק את קהילתו והח"ח שכבר היה זקן אמר לו שיספור את מספר השינים שלו, ובהתחלה היה לא נעים.. אבל החפץ חיים שהיה כבר זקן מופלג הפציר בו וראה הרב נויבירט שהיה לחפץ חיים 32 שינים שלימות ויפות כאדם צעיר!! ואז אמר לו החפץ חיים תגיד להם שלא ידברו לשון הרע גם להם יהיה כך..

סיפור נוסף שהיה בסיום השואה שחיפשו מנין לתפילת שבת, לאחר תקופה ארוכה שלא היתה אפשרות לזה, לפתע הופיע מכונית עם חיילים יהודים שרצו להצטרף למנין, הגר"א נויבירט זצ"ל הקפיד שלא להשלים מנין עם מחללי שבת והעדיף להתפלל ללא מנין, למרות שהוא קיווה בכל שאיפתו להתפלל במנין, אחרי כל כך הרבה שנים של בדידות!!! שיחו בכל נפלאותיו.

ברכתו של הח"ח. רבי זלמן כששמע זאת קרא מיד להגאון ר' הלל גינזבורג ממשפחת הח"ח וסיפר לו על דבר החולה הנ"ל ועל הפירצה הנוראה של חילול ש"ק בעירו על ידי בנו, ובקשו שיספר זאת לח"ח בכדי שיגדור את הפרצה הנ"ל. אך לצערם איחרו את המועד מאחר ובנתיים כבר נגש החולה לח"ח לבקש את ברכתו. והנה עומדים הם ורואים את החולה עומד ביראה ופחד לפני מרן הח"ח ואומר לו: "רבי, הנני חולה אנוש זה יותר משנה, הייתי בבתי חולים שונים ואין תרופה למחלתי. בלילה הזה באה אלי סבתי בחלום ואמרה לי "עזוב את הרופאים וסע אל הח"ח והתברך ממנו ותרפא".

הח"ח שסלד מאוד מכך שמחזיקים אותו לבעל מופת קפץ ממקומו ואמר: "מי יתן לך ברכה ותועיל לך ח"ו? ישראל מאיר? הברכות אינן מסורות בידי (וחזר על כך ג' פעמים). אתה יודע למי מסורות הברכות? לשבת קודש...! וכמו שנאמר 'ויברך אלוקים את יום השביעי ויקדש אותו' וכן אנו אומרים בקבלת שבת - "לקראת שבת לכו ונלכה כי היא מקור הברכה", ולמה אתה מבקש ברכה מישראל מאיר? (וחזר על דבריו ג' פעמים) מאין תבוא הברכה? אם תשמור שבת כהלכתה ותקבל את ברכת השבת ותרצה לקבל ברכה מישראל מאיר יתן לך גם ישראל מאיר ברכה, אלא מה - אין אתה רוצה לשמור את השבת כראוי ולקבל את הברכה ממקורה, ותאמר בלבך שדי לך לקבל ברכה רק מישראל מאיר, דבר זה אי אפשר - אין בכוחי לברך בלא

הגאון הגדול רבי אהרן נויבירט זצוק"ל (אביו של הגר"י) כיהן לפני השואה כרב בגרמניה, ולאחמ"כ לאחר עליית היטלר ימ"ש וליל הבדולח, בשנת תרצ"ט עבר להולנד דרך בלגיה בעזרתה של המלכה שסייעה לארבעים ושנים רבנים להיחלץ מגרמניה, כשהשואה הגיע גם להולנד הוא אף התמנה לרב של המחצרת, וכך מידי חודש הם פירנסו אותו בכל המלחמה! (סיפר בנו רבי משה אריה גבריאל נויבירט זצ"ל שבית הכנסת אייזמן באנטוורפן בבלגיה שבו שהו כשנה וחצי, היה היחיד שלא נפגע בשואה ואביו זצ"ל תלה זאת בזכות הקפדתם החמורה של המתפללים שלא ידברו בביהכנ"ס!)

הרב ניסה למלט את בתו שהיתה דומה לארי, והיתה יכולה להסתובב בחופשיות בין הגויים, הרב השיג אף אישור מהשגרירות בהולנד שהם נתינים הונגריים, שמחכים לעבור להונגריה, וכך ביתו יכלה להביא לקנות להם אוכל, ובהמשך גם יכלה להיות עוזרת בית אצל משפחות, המטרה היתה שלפחות אחד מהמשפחה ישאר לפליטה, וכן מידי פעם העבירה להם אוכל וכד', יום אחד היא הגיע לעבוד בביתו של שופט בבית המשפט ההולנדי, ולאחר תקופה התלוננה לאביה שהיא נצרכת לעבוד קשה בשבת, עקב הכנתם את חגם החל ביום א', אביה זצוק"ל החליט להתחזיר לביתו, למרות שאצל הגויים היתה בטוחה יותר... כדי שלא תחלל שבת, היא חזרה ביום ו' ובשבת שלאחריה בית אותו משפחה נפגע בפגיעה ישירה בהפצצה אווירית וכולם נהרגו והיא ניצלה.

וכך ע"י עשרות ניסים עברו משפ' נויבירט את שנות השואה, בהיותם סגורים בגג ביתם יחד עם גמ' כתובות ומשנ"ב חלק ג'